

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 40 kr., za pol leta 1 fl. 50 kr., za četert leta 55 kr.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 40., za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 10 kr.

V Ljubljani v sredo 16. junija 1858.

Sadnemu drevju škodljiva gosenca tega mesca.

Gosenc je več plemen. Že več ko en teden je, kar se je po drevju, zlasti po jablanah, razlezla tista gosenca, ktera spada v versto molov kožuhovcov in suknovcov; zaleže jo majhen metuljček s čveterimi perutničicami, katerih dve sprednji ste bele kot sneg in s črnimi pičicami opisane; dve zadnje pa ste sivkaste in kosmate. Imenuje se ta metuljček jabelkáč ali jabelčni molj (Apfelschabe, hyponomenta malinellus). Gosenca njegova, majhna, sivkasta, s črnimi pikami, silno živa, je zlo škodljiva posebno jablanam; spozna se na drevju lahko po pajčevinah, v ktere je zavita. Še kakih 8 do 10 dni bo škodo delala.

Gospodarji, katerim vam je za sadje mar, pokončajte jo, da oberete pridno vse pajčevine, kakor jih pridno že celi teden oberajo naši kmetijski učenci na vertu kmetijske družbe.

F. Schmidt.

Gospodarske in živinozdravilske skušnje.

(Ali kaj pomaga pušati sadnim drevesom, in kdaj in kako naj se jim puša?). Na te vprašanja beremo v letniku pruske vertnarske družbe ta-le prav podučni odgovor: 1) Pušati drevesom, to je, podolgoma po deblu z ostrim vertnim nožem kožo do lesa prerezati in vleči ta ris tako, da na drugi strani nehaš, kjer si začel, je kaj dober pomoček, v dveh ali treh letih take drevesa rodovitne narediti, ktere so nerodovitne zavoljo starosti ali če mlade zavoljo preobilne muzge le na rast in les ženejo. 2) Drevesom, ktere nimajo ravno preobilne muzge, naj se naredi več takih risov, kakor takim, ktere so v svoji polni moči. 3) Najbolji čas drevesom pušati je spomlad; vendar ni napačno to storiti tudi vsaki poletni čas in še celó v jeseni, ko jim je listje odpadlo. 4) Prerezati se morajo noter do lesa, tedaj koža skozi in skozi prerezati. 5) Že rodovitne drevesa toliko rodovitniše postanejo, kolikor več muzge doteka. 6) Vsakemu sadnemu plemenu pomaga pušanje, le češnjam ne.

(Kadar konje ali govejo živino kolje ali grize), ji večidel to najbolj pomaga, da se v čevah po kerču ali kakor koli zadržanega blata očedi; zato pomaga, ji s pooljeno roko v ritnik seči, klišire (brizglje) z osoljeno vodo pogostoma dajati, jo prepeljevati (pa ne jahati), notri ji pa večkrat vlivati po celem maslicu dobrega (ne žarkovega) olja lanénega ali laškega, kteremu naj se pridene vselej še kakih 4 ali 6 lotov razstopljene grenke soli (Bittersalz), — nikoli pa ne solitarja, kakor živinozdravnik gosp. Berner v 16. listu štajarskega kmetijskega časnika napačno svetuje! Solitar je zdraženim čevam hud strup, kateri klanje do vnetja čev pripravi. Če bi grenka sol ne utegnila dosti močna biti iztrebiti čev, se more z oljem vred vzeti močnejša dvojna sol (Doppelsalz), nikoli pa — še enkrat opominjamo — ne solitar, kateri, če blato začne gnati, rad unema čeva, zlasti ako se ga 8 lotov dá! Prav bi bilo, da bi sl. vredništvo omenjenega časnika preklicalo oni nevarni svét, ker nezdravnikom solitar priporočati, se pravi, z ognjem igrati.

(Skorjo navadne vèrbe (Weidenrinde) zoper kervomok goveje živine) priporoča v laškem živinozdravilskem časniku g. Farero. On pravi, da v njegovih krajih živina, kadar na pašo hodi, prav pogostoma kri šči, in včasih se razširi ta bolezen kakor kuga. Če se kake 4 lote verbove lubadi ali kože skozi pol ure kuha in ta verbova voda potem ocedi in shlajena živini po poliču ali pol bokala na enkrat notri daje, 3krat na dan, pomaga to prav dobro, če bolezen ni še le v začetku, ampak da že več dni terpi; v začetku se pa bolje prileže maslic dobrega olja z enim lotom solitarja, kake dvakrat na dan, ker kervomoča je od konca bolj unetljiva ali prisadna bolezen, tedaj ji olje ali druge mastne in žlezne reči bolje storé kakor grenjke in zagoltne, kakor ste verbova in hrastova skorja.

Letni zbor c. k. kmetijske družbe.

(Dalje.)

Po vsem tem je besedo povzel gospod odbornik Miha Ambrož in govoril o tem, kako bi se dala vinoreja na Krajskem zboljšati.

Nagnala ga je k temu skušnja lanske dunajske razstave, pri kateri so bili drugi domači pridelki s toliko častjó sprejeti, le vina naše, razun žlahnega pikolita, so bile za duri postavljene. To je gotovo vsakega domoljuba zlo v sèrcé zabolélo, in čeravno gledé na to, da tudi na Krajskem imamo dobre in zdrave vina, moramo reči, da je ta razsodba preojstra bila, si vendar ne smemo zakrivati, da je v vsi ti ojstri sodbi vendar le tudi kos resnice bilo; gotovo je, da naše vina še niso takošne kakoršne bi lahko bile, ako bi se spolnovali zlati nauki, ki jih nepozabljivi rajniki gospod fajmošter Vertove v svojih lepih bukvah „Vinoreja“ *) imenovanih našim vinorejcom daje.

Čujmo najprej — je rekel gosp. Ambrož — kaj so dunajski sodniki od naših vin rekli. Tako-le se glasi njih sodba, zapisana v velikih bukvah kmetijske razstave: „Večidel stoji krajnsko vinstvo še na nizki stopnji, zlasti na Dolenskem, kjer večidel vse tiste terte špogajo, ktere imajo na Horvaškem, zraven pa še tičino, lipavščino, volovino in javor, iz katerih se nikoli žlahne vina ne morejo narediti. Marvinina, ktere Krajnci najbolj čislajo, so iz štajarskih vinogradov poleg Save.**) Vино pridelujejo Krajnci na 16,700 oralih; pridelajo ga vsako leto okoli 324,000 veder, katerih vrednost znaša blizo 1 milijon in 29,6000 gold. Tega vina ni zadosti za krajnsko deželo, zato ga več tavžent veder iz Štajarskega in Primorskega vsako leto pokupijo. Verhopoljsko vino iz vi-

*) Dokler ne bo Vertovceva „Vinoreja“ tako rekoč v kri in meso vsem našim vinorejcom zlezla, ne bojo ne naše ne horvaške vina po svetu zvonca nosile, in vendar bi ga nosile tako lahko, če bi le hotli! Vred.

**) V tem so se zmotili dunajski sodniki ravno tako kakor spodej, kjer pravijo, da Krajnci največ vina pokupijo iz Štajarskega in Primorskega; pozabili so horvaško vino, kterega Krajnci zraven domačega največ spijejo. Vred.